

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Buteni** se publică concurs cu termen de **30 zile**, computate dela prima zi, ce urmează după publicare în organul oficial »Biserica și Școala« cu emolumente:

I. Dela parohia centrală Buteni:

- intravilanul și sesiunea aparținătoare parohiei protopresbiterale;
- birul parohial;
- stolele legale;
- întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II. Din protopresbiterat:

- Retribuțiunea dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii, în suma ce o va stabili sinodul eparhial;
- birul protopopesc dela preoții din tract și anume 10 cor. dela fiecare preot;
- diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodale;
- spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91 din 1878.

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suportă protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să substearnă subscrisului Consistor recursele lor instruite cu documentele de cvalificațiune, prescrisă în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au cvalificațiunea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au implinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 9/22 august 1912.

Consistorul gr.-or. român
din Arad.

Anunț școlar.

Institutul pedagogic-teologic din Arad.

În 1/14 septembrie conferință profesorală.
În 3/16 septembrie examenele de emendare la despărțământul pedagogic.

În 4/17 septembrie examenele de emendare la despărțământul teologic.

În 5/18 septembrie înscrierile la ambele despărțăminte.

Competenții la despărțământul teologic la termenul, fixat de Venerabilul Consistor la timpul său în „Biserica și Școala“ au să-și înainteze petitele direct la Venerabilul Consistor din Arad, ajustate cu 1. Atestat de botez estradat în timpul mai recent. 2. Testimoniu școlar, prin care să dovedească, că are pregătirea recerută prin regulamentul pentru parohii. 3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial, la care aparține, vidimat și de protepresbiterul tractual. 4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea membrilor corporale. 5. Petițiunile au să fie provăzute cu timbru de ună coroană, încât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate. 6. Petenții să scrie corect locul ubicațiunii și poșta ultimă, altcum să alătore și mărcile postale recerute pentru a li-se putea trimite rezoluția în scrisoare recomandată.

Competenții la despărțământul pedagogic își înaintează petitele pentru beneficiu alumneal asemenea direct la Venerabilul Consistor.

Primiriile la despărțământul pedagogic se fac în ziua fixată de direcțiune, pentru anul școlar 1912/13 în 5/18 septembrie. Dar prealabil încă se pot anunța îndată după terminarea anului școlar 1911/12.

Competenții au să se prezenteze la primire în persoană, după posibilitate cu părinții ori tutorii lor.

Dela competenți la pedagogie se recere, ca să fie întregi corporalmente să aibă auz muzical, să fie implinit dejă al 14. an al etății, dar să nu fie trecuți peste 18 ani; să aibă 4 clase gimnaziale, reale ori civile cu succes terminate. Întrucât însă n'ar fi îndeplinit contingentul cursului I. ped. cu absolvenți de 4 clase, pe lângă împlinirea celorlalte condițiuni legale vor fi primiți și cu 3 clase gimnaziale, reale ori civile acei tineri, cari vor fi absolvați acele clase cu succes „bun“ și vor prestă examenul de primire corăspunzător gradului cultural al clasei a IV. gimnazială, reală ori civilă. Aceste examene de primire se vor face în 3/16 septembrie.

Taxele de întreținere în seminar fac 400 cor., iar în alumneu 300 cor. la an, întrucât nu vor fi urcate prin Venerabilul Consistor pe anul școlar 1912/13.

La înscriere să se prezinte fiecare elev cu testimoniu anului precedent, cu chitanță despre achitarea ratei I (200 cor. la teologie, 140 cor. la pedagogie) și

cu chitanță dela librăria diecezană despre cărțile prescise pentru anul școlar 1912/13. Mai departe la înscriere fiecare elev să achite taxele de înscriere, anume: didactrul, taxa medicală, fondul bibliotecii, fondul tinerimei, fondul tipăriturilor, societatea de lectură, cari împreună fac, la despărțământul teologic 51 cor. 40 fil., iar la despărțământul pedagogic 24 cor. 40 fil.

În legătură cu aceasta se aduce la cunoștința privaștilor, că de privaști vor fi considerați și vor fi admiși la examenul dela finea anului școlar numai aceia, cari primiți de Venerabilul Consistor la curs privat se vor anunța ca atari pentru înscriere la termenul înscrierilor fixate în acest anunț și vor achita didactrul prescrist, anume 52 cor. 40 fil. la despărțământul teologic și 22 cor. 40 fil. la despărțământul pedagogic.

Ceice nu s'ar prezentă la examen cu finea anului școlar pentru care a achitat didactrul, nu-și mai pot forma pretenziune asupra didactrului achitat, ci li-se dă voe a se mai înscrie odată la începutul anului școlar proxim, având a achita din nou didactrul prescrist, iar întrucât nici cu finea acestui an școlar nu se vor supune examenului, sau dacă făcând unul sau două examene finale și își întrerup studiul pe mai mult timp ca un an, își pierd dreptul de a mai putea fi înscriși și a face examen de pe cursul ori cursurile restante la teologie.

Pe lângă acestea numai acel elev privatist va fi admis la examen, care va produce atestat de conduită, despre mărturisire și împărțășirea cu Sfintele Taine în postul Nașterii și al Învierii Domnului.

Nr. 3412/1912.

Anunț școlar.

Școala diecezană de fete din Arad

— Cu internat și drept de publicitate —

Se aduce la cunoștința Onoratului Public, că înscrierile la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1912/13 se vor face în zilele de 3/16 și 4/17 septembrie a. c., — în localitatea școlii (Strada Deák Ferencz Nr. 27).

Părinții vor proceda însă corect, dacă în scris își vor anunța fetele spre primire încă de mai înainte, *îndată după publicarea acestui anunț*, adresându-se în această afacere referentului dela Consistorul rom. ort. din Arad, dlui dr. George Ciuhandu, dela care se vor putea cere și eventualele informațiuni, de cari ar mai avea trebuință.

Taxa pentru internat, pe întreg anul școlar este de 500 cor., în care sumă se cuprinde și didactrul școlar.

Taxa de întreținere este a se plăti *anticipativ* în 4 rate de câte 125 cor. și anume: la 1 sept., 1 nov., 1 febr. și 1 april al anului școlar, **la Administrația casei Consistorului, în persoană sau cu poșta.**

Rata primă a taxei de internat este a se plăti înainte de înscriere.

Pentru această taxă elevele vor primi:

1. **Instrucțiunea recerută pentru clasele I—IV civile**, educațiune religioasă-morală, deprindere în con-verzația română, maghiară și germană, apoi instrucție în *economia casă*, de deprindere în *pregătirea bucat-or croit și cusut*.

2. Locuință în odăi igienic îngrijite, provăzute cu mobile necesare.

3. **Vipt întreg și anume: dejun** (cafea cu lapte),

prânz (2 pelse, iar duminica și în sărbători 3—4 pelse), **ugină** (cafea cu lapte) și **cină** (două pelse).

4. Spălat luminat, încălzit și tot la două săptămâni baie (scaldă).

Afară de taxa de întreținere elevele interne mai au a solvi 10 cor. **pentru medicini** (pe întregul an), pentru care taxă elevele interne vor primi în caz de lipsă îngrijire medicală și medicamente.

Pentru *instrucția de pian* se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 ore la săptămână).

Atât elevele externe, cât și cele interne vor plăti odată pentru totdeauna la *prima* înscriere 6 cor. ca **taxă de înscriere**.

Înainte de înscriere, fiecare elevă, care vrea să fie internă, va avea să *dovedească plățirea ratei din taxa de întreținere*.

Tot la înscriere fiecare elevă va avea să mai plătească: pentru *biblioteca școlară* 1 cor.; pentru *anuar* 2 cor.

Taxele de înscriere, medicină, anuar și pentru bibliotecă se vor plăti la mâna directoarei școlii deodată cu înscrierea Tot la directoara școlii va trebui plătită *lunar și anticipativ taxa de pian*.

Elevele externe vor plăti didactru 60 cor. la an care asemenea se va solvi anticipativ, în 4 rate egale, de câte 15 cor. și anume: rata I la înscrierea din septembrie, rata a II la 1 nov., rata a III la 1 febr. și rata a IV la 1 april al anului școlar, deasemenea la mâna **directoarei școlii**.

Elevele *externe*, cari se înscriu mai târziu, au să plătească *întreg didactrul*, iar elevele primite în internat mai târziu, vor avea să plătească didactru numai pe timpul întârzierii.

Elevele *interne*, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză dn morb sau din alte cauze, — fie absentarea mai lungă ori mai scurtă, — vor avea să plătească *întreagă* taxa de întreținere, dar *numai* în cazul când eleva respectivă, pe lângă toate că va fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele, cari ar intra mai târziu în internat, vor avea să plătească *întreagă* taxa *care cade pe cvartul* în care vor fi primite în internat.

În clasa I civilă se primesc eleve cari dovedesc, că au absolvat cu succes 4 clase elementare ori, în lipsă de certificat școlar, vor prestă examenul de primire.

În celelalte clase se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clase premergătoare la școală de categoria școlii civile.

Absolventele clasei a VI-a elementare se primesc, pe baza unui examen de primire, în clasa corespunzătoare etății lor și rezultatului dovedit la examenul de primire.

Elevele, cari se înmatriculează pentru primadată la școală, au să producă: *extras de botez* (din matricula bisericească), *atestat școlar* din clasa precedentă și *certificat de revaccinare*; — celelalte eleve au să prezintă numai atestatul școlar.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: 1 saltea (mădrut), un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 paplomă cu 2 cearșafuri de desupt (lepedee) și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergare, 3 serviete, toate cu monogramuri proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură mare și linguriță, 2 pahare (1 pentru beut, iar altul pentru dinț), 1 lavor (lighian), 4 cărpe pentru șters lavorul; perie de cap, de dinți și de haine; peaptn

și foarfeci, haină de port și 4 șurțe negre, 1 palton (haină de iarnă), o pelerină vânăta, 2 părechi de ghete și 1 ploier.

Afară de aceste, fiecare elevă internă ori externă, îndată dela începerea anului școlar are să se provadă cu recerutele *manuale și recvizite de învățământ*, și cu recvizitele de scris, de lucru de mână (și de muzică cine voiește).

Pentru lucrul de mână și pentru alte trebuințe se va depune, *la mâna directoarei internatului* o sumă oarecare de bani, despre care se va purta socoteală.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinții sau îngrijitorii lor.

În privința uniformeii, care va fi modestă, se vor lua la vremea sa dispozițiuni din partea directoarei internatului, ca să fie cât de ieftină și bună.

Prelegerile se vor începe fără nici o amânare în 6/19 septembrie și dela acest termen elevele vor putea fi primite numai cu concesiune specială din partea Consistorului diecezan.

*Consistorul rom. ort.
din Arad.*

Aviz!

— Școala diecezană civilă de fete din Arad. —

Se aduce la cunoștință celor interesați, că începerea anului școlar la institutul nostru va avea loc pe lângă următoarele schimbări față de anunțul școlar publicat anterior.

În 1/14 septembrie c. *conferință profesorală.*

În 3/16 și 4/17 septembrie *înscrierile.*

În 5/18 septembrie c. *examenle diferențiale sau de primire.*

În 6/19 septembrie *începerea prelegerilor.*

În afară de aceste modificări, anunțul școlar, publicat de Veneratul Consistor din Arad sub Nr. 3412/1912, rămâne neschimbat.

Arad, la 1/14 august 1912.

Direcțiunea școlii.

Predică de instalare.

De *Eugeniu Muntean* paroh.

„Deci vă îndemn, ca mai întâi de toate, să se facă cereri, rugăciuni, mulțămite și mijlociri pentru toți oamenii. (Pavel către Timoteiu, II. 1.)

Reverendissime Dle protopresbiter!

Onorate frate părinte!

Iubiți creștini!

După frumoasele și înțeleptele vorbe ale P. O. D. protopresbiter, vă rog să mă ascultați și pe mine câteva momente, astăzi, când cu ajutorul lui Dumnezeu și bunăvoința mai marilor mei, sunt introdus de paroh în frunțașă parohie a vrednicei comune Toracul mic.

Este anul de când a-ți arătat, prin votul dat, că mă voiți de preot în parohia vacantă, pentru ca împreună cu vrednicul părinte Vichentie Petrovițiu să vă conducem spre limanul fericirii în frica lui Dumnezeu, credința și legea strămoșească. Căci aceasta este datorința și chemarea noastră a preoților; să arătăm, mergând noi înainte, calea care duce la mătuire, și cum am

zis mai sus, cu vorbele apostolului Pavel: — să facem cereri, rugăciuni, mijlociri și mulțămite pentru oameni. — Antecesorii noștri, apostolii etc. pe urma învățăturilor lui Isus, s'au îngrijit de popor și i-au învățat poruncile lui Dumnezeu. Deci și noi urmașii aceluia, trebuie să facem așa, ascultând scriptura care zice: „Mergând învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui al Fiului și al Sftului Duh, învățându-le să păziască toate câte am poruncit vouă“. (Mat. 28. 19.)

Așadară poruncă avem ca să întărim și învățăm poporul în credință!

Și eu smeritul slujitor la altarul Dlui, voi urmă aceste porunci. Vă voi învăța și arată calea cea dreaptă, voi sprijini orice pornire nobilă și sănătoasă, voi ține la sfta biserică și voi apăra flica ei școala confesională, voi ajuta după putință, pre cel ce-mi va cere ajutorul meu, voi îndemna la iubire de *patrie, limbă și lege strămoșească!* — Cu un cuvânt, după zisele apostolului „tuturor toate vă voi face“.

— În trecut preotul românesc dela sate, — sprijinit de morala sănătoasă și înăscută țaranului român — era omul care putea și știa să-și împlinească datorința de adevărat părinte, păstor sufletesc al parohienilor săi. Atunci românii țineau mai mult la credința și legea strămoșească. Plugarul român știa numai de biserică și neamul său. Și bine a fost așa. Iar preotul crescut — din ce a fost mai bun între sătenii români — a știut și a putut să le țină trează această conștiință *național-religioasă!*

Dar iată cu vremea, pe urma altor neamuri, au început și unii din oamenii noștri a scâlția în credința și legea strămoșească. Și durere acest păcat se obsearvă mai ales în acele părți — ale româniei din Ungaria — unde românii sunt în starea cea mai bună.

Noi românii numai o lege avem și cunoaștem: legea românească, credința strămoșilor noștri. Strămoșii ne-au arătat prin fapte cum să ne iubim limba și legea strămoșească. Pe ei aceasta credință i-a ținut tari. Și tot românul numai cu și prin aceasta credință va ajunge la bunăstare și mai apoi la mulțămire. Bunăstarea însă să nu ne înbuie și să ne facă răi, ci din contră să ne îndemne și mai mult ca să ținem la credința strămoșilor noștri. Bunăstarea să ne dedee și să ne îndemne la jertfă către biserică, neam și de aproapele.

Deci, dacă strămoșii noștri au trăit odată timp mulțumiți și fericiți în legea și credința strămoșească, trebuie să ținem și noi și să rămânem tari, urmașilor, în aceasta credință.

Aceasta este datorința preoților: să întărească pe credincioși în credința și legea noastră, care învață fapte bune și la ținerea virtuților creștinești.

Tot datorința preotului e să îndemne pe parohienii săi ca să țină la *glia strămoșească*, la pământul părintesc, din care să nu înstreineze nici cât e negru sub unghie, ci din contră să caute să-l înmulțească. Iar de pământul părintesc este legată și limba maicei noastre, în care am învățat rugăciunile.

Acestea vă voi îndemna, iubiți creștini, ca să le păziți, în timpul cât imi v'a fi rânduit dela Dumnezeu să fiu în mijlocul vostru. Și pe lângă acestea vă voi îndemna și spre bunăînțelegerea și dragostea frățească, căci numai așa putem fi tari și ne vom putea apăra credința și legea noastră. Iată ce zice versul:

„Căci unde nu-i unire, nu poate fi putere,

Viața desbinată e moarte e cădere,

Să fim deci totdeauna, — uniți, —

Căci numai prin unire vom fi nebriuiți“.

(Bumbac).

Așadară în bunăînțelegere și dragoste să trăim unii cu alții ca să fim nebiruiți, și așa place și lui Dumnezeu.

Acestea le simțesc eu astăzi când devin parohul vostru, care vine cu drag la voi — deși din cealaltă graniță a românimei din Ungaria — voind să vă răsplătească prin muncă — bunăvoința cu care l'ați ales.

Iar înainte de a intra în funcțiune imi țin de datorință sfântă să mulțumesc preabunului arhiereu al acestei dieceze, P. S. Sale dlui episcop Ioan, care s'a îndurat preagratios și m'a primit în aceasta dieceză, precum și preaveneratului Consistor diecezan. Mulțumesc P. O. D. protopresbiter pentru că a binevoit și m'a introdus în parohie, și vă mulțumesc vouă, mai ales iubii creștini, pentru că m'ați ales de parohul vostru. Dragostea și alipirea voastră către mine voi căuta să vi-o răsplătesc prin munca și faptele mele.

Iar, Tu Doamne, care m'ai învrednicit a ajunge la treapta preoției în care am slujit trei ani, dă-mi înțelepciune și putere ca să pot păstori cu adevărat, în legea și voia Ta și aceasta turmă încredințată mie spre binele și fericirea neamului și a bisericii noastre căci ești binecuvântat totdeauna acum și pururea și în veci vecilor Amin!

„Cauzele examenelor rele ale băieților noștrii gr. ort. dela gimn. gr. cat. din Beiuș“.

Cetesc cu o deosebită atențiune cele scrise de dl Senin în „Biserica și Școala“ Nr. 31 și mă simt îndatorat ca unul, care am fost încrezut cu creșterea unei părți dintre băieții gr. ort., adevărat cu cei dela internatul gr. ort. din Beiuș, ca unul, care în convenirea mea foarte deasă cu Domnii profesori, i-am putut cunoaște, să-mi espun și eu modestele păreri asupra „confesionalismului“ Dlor profesori dela gimn. din Beiuș și asupra hubei adevărate, în urma căreia băieții noștri obțin rezultate rele la examene.

Precum am amintit mai sus, conveneam adeseori cu Domnii profesori, în interesul băieților. Mărturisesc sincer, că și eu auzisem deja de povestea cu „confesionalismul“ și ajuns odată între Dâșii, căutam să mă conving despre adevăr. M'am convins, că este numai o scornitură. Oare profesionalism este acela, când Dnii profesori constrâng pe câte un gr. ort. externist mai răsfățat să intre în internat; când pe noi la înscrieri ne constrâneau, că pe câte un băiat cu calități mai bune, în interesul celorlalți băieți, să-l primim în internat, zicându-ne, că în caz contrar îl primesc Dâșii chiar și gratis? Se interesau Dnii profesori de băieții noștri și ajungea vorba și de externiști și imi dădeau multe informațiuni, zilnic. În fiecare zi primeam vestea de s'a purtat careva rău ori bine. Imi spuneau zilnic, pe care am să pedepsesc ori să-l remunerez. Oare profesionalism este un astfel de interes?

Nu Domnii profesori și nici elevii sunt cauza relelor rezultate dela examene. Prin noi înșine perim. Să nu se peardă din vedere, că o instituțiune culturală nu poate există, dacă nu ne vom îngriji și de cele materiale. Internatul, pentru băieți este o instituțiune culturală, care are să deie directiva bună studentului, iar pentru sine însuși, este o instituțiune economică. De nu vom admite acest principiu, internatul va peri, ori de va și există, nu va aduce roadele sperate de cei ce l'au înființat. Economia unui internat însă nu se face făcând în continu la planuri imposibile și cerșind numai mila unuia și altuia. Oare V. Consistor este dator să-l plătească pe rector? Nu este oare rușine pentru o instituțiune și economică, ca să

nu poată pune din propriile-i puteri o bibliotecă la dispoziția băieților, ci să fie constrânși a colecta cu băieții?

În fruntea unei astfel de instituțiuni, de întreprinderi, trebuiesc puși oameni apți și stabili, cari și dacă n'au praxă în conducere la început, așa dară sunt neapți, dar fiind stabili devin apți și astfel folositori. Ce vedem însă la internatul din Beiuș? Membrii stabili în comisie și în fiecare an cât un rector și prefect nou, pe cari d'abea încep profesorii să-i cunoască. Și oare de ce tot rectorul să se schimbe! Dacă ne convin atât de mult schimbările, facă-se și alte schimbări și poate va fi mai norocoasă schimbarea.

Să luăm de model internatele străine și vom vedea, că rectoratul este o carieră. La noi este un loc de refugiu pentru candidații de preot, dovadă, că aflându-și o parohie, părăsește frumosul titlu „rector-catihet“ și merge de preot la sate.

Având străinii rectori stabili, conducerea internatului atât în cele economice și intelectuale, cât și în cele disciplinare, le este ușoară. Având noi rector și catihet stabil în Beiuș, va putea influența chiar și asupra externiștilor. Fiind stabil, profesorii nu-l vor mai considera de un fugar, ci de un împreună muncitor cu Dâșii. — Dar trebuie să știm faptul, că regulamentul nostru se deosebește de cel al străinilor. La noi se cerea și poate se va mai cere cu vremea, celibat dela rector și lucru de pomană, ori să fiu mai drept — pe mâncare. La o instituțiune de zeci de mii și unde incurge anual până la 25.000 cor. numai dela băieți! La salar se face economie. Rectorul, pentru serviciile sale, are ca remunerație locuință și vipt. Norocul că eră și catihet. S'au împreunat aceste două posturi, cari necondiționat că trebuie să fie despărțite, pentru ca să se facă economie. Deie-se salar bun și fie-i permis rectorului să se căsătorească, atunci vor deveni rectorii stabili și chiar și dacă n'au fost apți, praxa și sfaturile profesorilor li fac apți.

Prefecți stabili nu se pot angaja. Dar vedem la străini, că și în punctul acesta se deosebesc de noi. Au mai mulți prefecți și nu se recere aceeași calificare ce o are rectorul. Sunt studenți săraci și buni, cari sunt avizați măcar și numai la vipt și locuință. Eu cred, că decât teologi abs. și numai unul, cu salar, mai bine să se angajeze doi teologi din curs III, cari bucuroși vor face acest serviciu, chiar numai și pentru vipt și locuință, scutiți fiind astfel de taxa ce ar trebui să solvească la seminar și cari apoi iarăși vor putea fi și ei disciplinați.

Prin contactul și acțiunea comună a catihetului stabil, a rectorului stabil și a prefecților stabili cu profesorii, eu sunt firm convins, că lucrurile vor merge spre bine și nu vom mai acuză atât de copilărește pe domnii profesori, și cred, că nici comisia internatului nu va fi așa îngrijorată și nu va mai fi constrânsă să țină atâtea ședințe până noaptea târziu, omorându-l pe bietul rector cu multele protocoale. — Prin o astfel de acțiune comună cu Dnii profesori și prin participare la conferință, se va putea lucra și în favorul celor afară de internat.

Lipsa de supraveghere presionistă la numărul mare al externiștilor precum și unele dificultăți ale regulamentului internatului și nu profesorii, dar nici conducătorii de până acuma sunt vina relelor rezultate. Schimbă-se regulamentul în senzul de mai sus și va fi bine pentru băieții gr. or. atât pentru cei din internat cât și pentru cei afară de internat. Asta-i părerea mea.

Gheorghe Ciunga,
abs. teol. și fost prefect.

Convocare.

Inaugurarea monumentului lui *Teodor Ceonța* fost profesor preparandial în Arad și comemorarea marelui pedagog *Ioan Jacob Rousseau* din prilegiul nașterii sale serbate decurând în Franța și Elveția la adunarea generală ordinară a XXII. ce o va ține „Reuniunea învățătorilor români dela școlile popor. conf. gr.-ort. române din protopopiatele aradane I—VII”, în Arad, marți și miercuri 18 sept. (1 oct.) 19 sept. (2 oct.) a. c.

Program :

Ziua I. : 1. 8 ore a. m. *Servitiu în biserică catedrală*: Chemarea Duhului Sfânt. Părăstas. 2. 9 ore a. m. *Sedința primă în sala seminarială*: a) Invitarea I. S. Domnului Episcop. b) Bineventarea P. S. Sale. c) Deschiderea adunării generale. d) Prezentarea și binevent. delegațiilor. e) „*Rousseau*, ideile sale pedagogice și critica acestora”, discurs comemorativ ținut de Dl prof. preparandial *dr. Petru Pipoș* membru onorar al Reuniunii. f) Parentarea membrilor răposați. g) Proclamarea membrilor noi. h) Constatarea prezențelor. i) Prezentarea rapoartelor și exmiterea comisiunilor cenzurătoare. e) Rădicarea ședinței prime. 3. 11 ore a. m. *Inaugurarea monum. în grădina semin.* a) Cuvânt prezidial. b) Discurs festiv rostit de I. P. C. Sa Dl arhimandrit *Augustin Hamsea*. c) Cuvânt. delegațiilor. d) Primirea monumentului de P. C. Sa Dl director seminarial *Roman R. Ciorogariu*. 4. 3 ore p. m. *Excursiune de studiu*. Vizitarea fabricii de textil. Vizitarea fabricii de vagoane. Vizitarea fabricii de automobile.

Ziua II. 5. 8 ore a. m. *Sedința a doua*. a) Deschiderea ședinței și proclamarea membrilor noi. b) „Două mijloace prin cari școala poporală poate înarmă omenirea cu cultura sufletească”, dizert. de *Teodor Mariș* învățator în Giula. c) „Metodul fonomimic și avantajele sale”, arătat în mod practic de *Iosif Moldovan* inv. în Arad. d) Rapoartele comisiunilor cenzurătoare. e) Propuneri și interpelări. f) Fixarea locului pentru adunarea anului viitor. g) Exmiterea comisiunii autentificatoare. h) Constatarea prezențelor. i) Restaurarea. l) Incheierea adunării generale.

La aceasta adunare generală și festivitățile împreunate invităm respectuos pe toți învățătorii și reuniunile lor, institutele de învățământ și pe toți binevoitorii, susținătorii și protectorii școlii române.

Arad, din ședința comitetului central ținută la 11/24 august 1912.

Iosif Moldovan,
prezident.

Dimitrie Popovicu,
secretar.

CRONICA.

Carte didactică aprobată. Ministrul instrucției publice a aprobat sub Nr. 104220/1912 *Carte de cetire* cl. II Ediția VI de Iuliu Vuia.

Manuale aprobate pentru școlile cu limba română. *ABC-dar prima carte de cetire română* de Iosif Moldovan și consoții, editia a IX. Acest manual ilustrat nu conține nimic mai mult decât ceea ce se poate da în mâna unui băiat de 6 ani și se poate executa cu succes în decursul un i an școlar. Original în felul său. De dragul gingașului copilaș de 6 ani am omis tot ce l-ar putea încurea, titluri de subîmpărțiri, interpunctuațiuni neînțelese și fără scop în aceasta clasă, ba de dragul lui am eliminat și titlul

cărții, pe care el încă nu-l știe că și l-am înlocuit cu chipul drăgălaș al unui școlar în port național. Cartea care se poate folosi cu succes la toate metoadele uzitate: scriptologia, cuvinte normale și fonomimică, este aprobată de Ven. Consistor diecezan și în ultima ediție sub Nr. 3549/911. Prețul 40 fil.

A doua carte de cetire română ilustrată, de aceiași autori, foarte originală în felul său. Conține o serie de exerciții pentru a ușora trecerea dela ABC-dar, apoi bucăți de cetire în ziceri scurte și înțelese din cercul exercițiilor de vorbire prescrise pentru aceasta clasă. Descrierile și anecdotele scurte sunt provăzute cu chipuri foarte interesante și originale. Cartea a ajuns a VII. ediție și este aprobată de Ven. Consistor sub Nr. 3551/911. Prețul 40 fil.

A treia carte de cetire română editia a IV. de aceeași autori aprobată sub Nr. 3593/1911. Pretul 60 fil.

A patra carte de cetire română editia a II. Prețul 60 fil.

Carte de cetire pentru elevii claselor V și VI editia a II. despre cari recenzentul Ven. Consistoriu zice: „În privința limbei și a stilului întrec și pe cea mai bună carte de cetire la noi, a lui Popescu, prelucrată de dr. Șpan, fiind scrisă în ziceri scurte și bine înțelese”. Cărțile sunt aprobate de Ven. Consistor cu Nr. 3430/911 și de înaltul guvern sub Nr. 103233/910 în ultima ediție. Prețul 1 cor.

Limba maghiară pentru clasele I—III de Iosif Moldovan și Iuliu Groșorean editia a III. aprobată de Ven. Consistor sub Nr. 3470/911 și de înaltul guvern sub Nr. 95025/910 despre care recenzentul ministerial zice: „Cu acest manual școlar, autorii au scos la iveală un op foarte succes, prin care se face mai cu înlesnire învățarea limbei maghiare”. Prețul 50 fileri.

Recomandăm aceste manuale în atențiunea Dilor învățători.

Aviz. Acei iubiți colegi, cari au absolvat preparandia din Arad în anul 1907 sunt rugați a participa la convenirea colegială de 5 ani, ce se va ține în 30 septembrie s. n. adecă cu o zi înainte de ținerea adunării generale învățătorești și a serbării centenarului inst. pedagogic. Cu dragoste frățească Efreem Brindea inv. Cenadul-ung.

Alegere de preot. Duminecă a avut loc alegerea de preot în Săn-Nicolaul mic alegându-se cu mare însuflețire simpaticul absolvent de teologie d. Sava Seculin. Felicitări!

Cununie. Azi în 19 aug. v. își serbează cununia religioasă d. Ioan Evuțian ales preot în Odvoș cu dsoara Aurica Iercan din Șiclău. Fie într'un ceas bun.

Cronică bibliografică

A apărut de sub tipar: *Institutul Pedagogic gr.-or. rom. din Arad*. Cei dintâi ani din trecutul și viața Preparandiei (școlii normale) gr.-or. române din Arad de dr. Teodor Botiș și dr. Avram Sădean, profesori. Arătare despre starea acestor noao introduse șolasticești Instituturi ale nației românești, sârbești și grecești de Dimitrie Țichindeal. Reproducere din Anuarul școlar 1911/12 al institului pedagogic-teologic ortodox român din Arad. Venitul este destinat pentru eternizarea memoriei lui Dimitrie Țichindeal și Moise Nicoară prin întemeierea unei fundațiuni. Prețul 2 cor.

Atragem atențiunea preoțimei și învățătorimeii asupra acestui volum, care conține istoria inaugurării institutului nostru pedagogic de care vor avea lipsă la predicile iubilare și la festivitățile școlare ce se vor ține la aniversarea centenară ce se va serba în noemvrie pe întreg teritoriul diecezei.

Predicile de Tarnavski-Voiutski. Se avizează toți cei interesați, că ele se află de vânzare numai la îngrijitorul ed. II. Dr. Dimitrie Cioloca, profesor de teologie în Karansebes. Abonenții, cari sunt încă în resitanță cu plata pentru tomul III, sunt rugați să răspunde prețul lui, căci la din contră exemplarul lor se vinde mai departe.

Poșta administrației.

F. Bodea, Deznaláz. Publicarea licitației costă 6 cor. Contracte nu avem.

Concurse.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci-cantorale dela școala confesională rom. gr. or. din comuna **Prăjești** (Parázs) protopresbiteratul Buteni, devenită vacantă prin moartea învățătorului George Frugia, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele beneficii: 1. Salar în bani gata 300 cor. 2. Venite cantonale 10 cor. 3. Pământul învățătoresc și dreptul de pășunat răscumpărat tot în bani gata 160 cor. 4. 9.60 Hl. bucate răscumpărate în bani gata 124 cor. 80 fil. 5. 60 litre păsulă răscumpărate în bani gata 8 cor. 40 fil. 6. 16 metri lemne pentru învățător răscumpărate în bani gata cu adus (cărăușie) cu tot 80 cor. 7. Pentru conferință 6 cor. 8. Ajutor dela stat pus deja în curgere 317 cor. 9. Locuință în natură și grădină de legume. Cvinvenalele parohia nu le asigură dela sine, deasemenea nu asigură dela sine nici întregirea de salar fundamental pentru cazul când statul l'ar detrage doară din oare care cauză. De curățirea locuinței învățătoresci pe din lăuntru și pe din afară, cum și de reparări mai mici la aceasta se va îngriji alegândul învățător, iar de curățirea și încălzirea sale de învățământ se va îngriji parohia.

Alesul va prevedea și cantoratul în și afară de biserică fără alta remunerațiune, fiind obligat a conduce elevii la s. biserică în dumineci și sărbători.

Récurenții au a se prezența la sfta biserică în vre-o duminică sau sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Recúrsele sunt a se înainta P. O. oficiu protopresbiteral din Buteni (Körösbökény) instruite regulamentar.

Prăjești, la 29 iulie v. 1912 din ședința comitetului parohial.

Petru Lazar
preot președ.

Arzente Codrean
notar

In conțelegere cu adm. ppesc Iuliu Bodea înșp. școl.
—□— 2—3

Pentru postul de preot din **Ohaba-lungă** (Hosszuszabadi) p. u. Bethlenháza, tractul Belinț, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“. Petiția ajustată conform legilor în vigoare, să se trimită comitetului parohial, pe calea oficiului protopopesic gr. or. rom. din Belinț (Belence, Temes-megye).

Venitele împreunate cu acest post sunt:

- O sesie parohială, de 32 jugăre comasate, parte arător, parte fânaș. Darea publică după această sesie o va plăti fiitorul preot.
- Intravilan parohial.
- Stolele legale.
- Birul preotesc.
- Eventualul ajutor de stat.

Fiitorul preot va catehiză elevii nostri dela școala comunală din loc fără altă remunerație.

Dela reflectanți se cere cvalificație pentru parohii de cl. III și să se prezinte într'o duminică, ori într'o sărbătoare, în terminul concursual, în s. bisericească, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.
—□— 2—3

Pe baza rezoluțiunii Ven. Consistor de sub Nr. 5917/1911 prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de cl. I (primă) din **Comlăuș** (Ószentanna) devenită vacantă prin decedarea parohului Mihail Leucția cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele emolumente:

- Una sesiune pământ estravilan împreună cu dreptul de pășune.
- Patru cânepiște aparținătoare sesiunei.
- În rescumpărarea intravilanului parohial 16 cor.
- Retribuțiune de stole și bir 840 cor.
- Alte venituri accidentale și eventuala întregire dela stat.

De locuință se va îngriji însuși preotul ales, carele va suportă și toate dările publice după întreg venitul beneficiale, va împlini toate funcțiunile și va catehiză la școalele cu clasele inferioare din loc fără alta remunerațiune.

Dela reflectanți se pretinde cvalificațiune de clasa I (primă). Recúrsele ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Comlăuș (Ószentanna) sunt a se trimite P. On. Oficiu protopresbiteral din Șiria (Világos) Concurenții vor avea a se prezentă pe lângă stricta observare a §. 33. din Regulamentul pentru parohii în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința extraordinară a comitetului parohial gr. or. rom. din Comlăuș (Ószentanna) la 15/28 iulie 1912.

Gligor Selegean
preș. com. par.

Ioan Mladin
not. com. par.

In conțelegere cu: *Mihail Lucția* protopresbiter.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala confesională cu clasele superioare, din comuna **Cherechiu**, devenită vacantă prin strămutarea învățătorului Ioan Cădariu, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele sunt: 1. 10 (zece) jugere de pământ arător în estenziunea de astăzi, computat în 700 (șeptesute) coroane. Până i-se va predă pământul în natură va ridică în rate lunare anticipative cvotele din suma de 700 coroane. 2. 200 (două sute) coroane în numerar solvinde în rate lunare anticipative la epitropia culturală. 3. Locuință în natură constatătoare din 2 chillii, 1 cuină, cămară și celelalte supraedificate. 4. Grădină de legumi în estenziunea prescisa de lege. 5. Un vagon de lemne cl. I din care se va încălzi și sala de învățământ. Cvota de lemne ce rămâne învățătorului este computată în 100 (unasută) coroane. 6. Pentru conferințe 30 (treizeci) coroane. 7. Cvinve-

nalele legale. 8. Pentru scripturistică 10 coroane. 9. Dela înmormântările unde va fi poftit 80 fil. Pentru curatoratul și încălzitul salei de învățământ din lemnele susceptibile sub p. 5. se va îngriji comuna bisericească.

Deocamdată va conduce clasele III—VI, dar comitetul își rezervă dreptul de a-i concedea eventual și 6 clase.

Dela recurenți se recere cvalificațiunea prescrisă și o declarație că decând reflectează la cvinvenal și la câte cvinvenale îl îndreptățește legea? Alesul va fi obligat a providea regulat o strană precum și a instrua elevii săi în cântările rituale fără altă remunerațiune.

Reflectanții, cari vor putea documenta capacitatea de a conduce corul vocal vor fi preferiți.

Recursele ajustate cu documentele prescise, adresate comitetului parohial din Cherechiu se vor înainta P. O. oficiu protopresbiteral gr. or. în Șiria (Világos), având reflectanții a se prezenta în cutareva duminică ori sârbătoare în sfta biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial din Cherechiu ținută la 6/19 august 1912.

Todoruț Laza
preș. com. par.

Teodor Laza
not. com. par.

In conțelegere cu: *Mihail Lucuța* protopop inșp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala noastră confesională ort. rom. din **Erdeiș**, se publică concurs cu termen de **20 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar în bani gata 302 cor. 2. Un pătrar pământ comasat (7 jugh. 678/1600 st.□) 3. Una vie de 600 st.□. 4. Una cânepiște de 220 st.□. 5. Patru stângini de lemne (cu preț mijlociu) din care se va încălzi și sala de învățământ. 6. Pentru conferințe 12 cor. la an. 7. Scripturistică 10 cor. la an. 8. Locuință și grădină în natură. 9. Dela înmormântări unde va fi poftit câte una coroană. 10. Intregirea salariului fundamental în suma de 333 cor. precum și cvinvenalele le va primi alegândul învățător din vistieria statului.

Toate acestea emolumente, după detragerea dărilor după pământ, speselor pentru regulara apelor, și speselor puste, pe cari episcopul le va solvi din salariul învățătorului, — asigură alegândului învățător 1000 cor. salar anual.

Alesul va presta serviciile cantonale în și afară de biserică, va conduce elevii la serviciile divine, va instrua elevii în cântările bisericesti, și va conduce școala de repetiție, fără alta remunerație.

Reflectanții la acest post vor subșterne recursesle ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial, la oficiul protopopesc al Chișineului în Nadab, și se vor prezenta în sf. biserică de aici în cutare duminică ori sârbătoare, pentru a cânta și a se face cunoscut poporului.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Erdeiș la 7/20 august 1912.

George Ardelean
preș. com. par.

Petru Ciongradi
not. com. par.

In conțelegere cu: *Demetriu Muscan* adm. ppesc.

—□—

2—2

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala cu clasele inferioare I. și II. de băeți și fete din **Pilul mare**, devenit vacant prin trecere în statul de penziune a învățătoarei **Lucreția Ambruș**, se publică concurs cu termen de **20 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Beneficiul împreunat cu acest post e: 1. Salarul în bani gata 700 coroane. 2. Uzufuctul al unui pătrar pământ arător, computat în 300 coroane. 3. Doi stângini de lemne. 4. Pentru participare la conferințele învățătoresci 20 coroane la an. 5. Scripturistica 20 coroane la an. 6. Dela înmormântări, unde va fi poftit câte una coroană. 7. Cvinvenalele prescise de lege. 8. Locuință în natură în edificiul școlii.

Recurenții capabili a conduce cor vocal vor fi preferiți la candidare, pentru care conducere de cor alesul va primi o remunerație anuală de 50 coroane, pe care comitetul parohial o poate urca, dacă va fi mulțumit cu conducerea corului.

De încălzirea salei de învățământ se va îngriji comitetul parohial. Contribuțiile după pământul beneficiale le va solvi învățătorul ales. Învățătorul va presta serviciile cantonale în și afară de biserică, va conduce strana stângă, va instrua elevii în cântările religioase, și îi va conduce la biserică în dumineci și sârbători. Învățătorul ales va fi îndatorat a conduce clasele superioare III—VI, dacă corporațiunile parohiali astfel vor decide, — toate acestea fără a pretinde altă remunerație specială.

Recursele ajustate cu documentele recerute, conform regulamentului în vigoare, adresate comitetului parohial din Pilul mare, se vor subșterne oficiului protopopesc ort. rom. al Chișineului în Nadab, având recurenții a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sf. biserică de aici, spre a-și arăta desteritatea în cântare și a se face cunoscut poporului.

Din ședința extraordinară a comitetului parohial, ținută în Pilul mare la 6/19 august 1912.

Ioan Goldiș
preș. com. par.

Paul Tripon
not. com. par.

In conțelegere cu: *Demetriu Muscan* adm. ppopesc.

—□—

2—2

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala conf. ort. omână din **Spurcani**, protopresbiteratul Orăzii-mari se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 600 coroane. 2. Locuință cu grădină de legumi. 3. Stolele cantonale dela funcțiunile obveninde, precum sunt staverite în protocolul comitetului parohial din 15/28 iulie 1912. De lemne pentru încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească. Pentru întregirea salariului la minimul prescise de lege și pentru eventualele cvinvenale se va cere ajutor dela stat. Alesul va avea se instrueze elevii în cântarea bisericească să provadă cantoratul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform § lui 61 din Regulament și adresate comitetului parohial din Spurcani sunt a se înainta subșterului oficiu protopopesc în Oradea-mare cel puțin cu 3 zile înainte de espirarea terminului de recurgere, având recurenții a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică de acolo pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop inșp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la **P. Tîgănești** se publică concurs cu termen de **30 zile** calculate cu prima publicare a acestuia.

Dotățiunea: În bani gata 280 cor. Venitul cantonal 15 cor. 80 fil. Pământ arător 14 holde à 1400□ 200 cor. 15 hl. grâu à 12 cor.=150 cor. 5 cubule cucuruz à 10 cor.=50 cor. 2 vici fașole à 3 cor.=

6 cor. 74 fuiuare à 20 fil.=14 cor. 80 fil. 74 porții fân à 40 fil.=29 cor. 60 fil. 74 porții paie à 20 fil.=14 cor. 80 fil. 32 metri de lemne à 16 cor.=128 cor. alte 2¹/₂ cubule grâu à 12 cor.=30 cor. alte 2¹/₂ cubule cucuruz 25 cor. de tot 944 cor. Pentru întregirea legală se va înainta rugare la locurile competente.

Recurenții pe lângă stricta observare a dispozițiilor statutare și regulamentare i-și vor înainta cererile P. O. oficiu protopopesc din Vașcău (Vaskóh).

P. P. Țigănești la 15/28 iulie 1912.

Comitetul parohial.

Cu consenzul meu: *A. P. Deseanu* ppresbiter.

—□—

2—3

Concursul publicat în Nrii 12, 13 și 14 ai organului diecezan „Biserica și Școala“ din anul 1912 pentru îndeplinirea capelăniei temporale pe lângă ambii preoți din **St.-Mihaiul-român** (Begaszentmihály pprezbiteratul Timișorii), din lipsa de reflectanți cu calificarea regulamentară pentru parohii de clasa primă, se repeteste cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia diecezană pe lângă acelaș beneficiu precizat și cu admiterea d'astădată la concurs și a recurenților cu calificarea prescrisă pentru parohii de clasa a doua. Toate celelalte condițiuni se susțin neschimbat.

Se observe, că în urma întreruperii urmate în publicarea acestui concurs, termenul de expirare cade pe ziua de 28 aug. (10 sept.) 1912.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb.: *Dr. Tr. Putici.*

—□—

2—2

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți-cantorale dela școala II cu clasele superioare din **Buteni**, devenită vacantă prin renunțarea fostului învățător **George Andreica**, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare pe lângă următoarea dotație:

1. În bani gata dela parohie 600 cor. 2. Răscumpărarea bucatelor dela comuna politică 330 cor. 80 fil. 3. 16 metri de lemne dela foștii proprietari urbarialști, a 5 cor.=80 cor. 4. Pentru conferință 20 cor. 5. Pentru scripturistică 10 cor. 6. Stolele cantorale dela funcțiunile unde va servi peste 100 cor. 7. Locuință cu 2 odăi, antișambră, culină, cămară, grajd, cocină, pod și grădină (300 cor). 8. Cvinvenalele legale după serviciul alegândului. Pentru curatorat încălzirea salei de învățământ se îngrijește parohia.

Dela recurenți se recere să aibă capacitatea și desteritatea de a înființa cor, respective de a conduce progresive corul deja înființat ceace vor avea să documenteze prin atestat special, căci altcum nu va putea reflecta la stolele cantorale, dar nici recursele nu i-se vor lua în considerare. Cei cu clase medii vor fi preferiți. Alesul e deobligat a provedea și cantoratul în bierică fără altă remunerațiune, conducând strana dreaptă, apoi a conduce școlarii în dumineci și sârbători în sta bierică.

Recurenții sunt avizați că recursele lor ajustate regulamentar și adresate com. paroh. gr. or. rom. din **Buteni** (Körösbökény) să le subștearnă până la termenul susindicat la oficiul protopopesc în **Buteni** (Körösbökény) și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic în sta bierică sub durata concursului.

Din ședința comitetului parohial ținută în 20 iulie 2 august 1912.

Comitetul parohial.

În conșelegere cu *Iuliu Bodea* adm. ppesc insp. școl.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din **Gepiu** protopresbiteratul **Tinca** se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“ cu acea observare că alesul învățător numai după un an de serviciu se poată fi întărit de Veneratul Consistor.

Emolumentele la acest post învățătoresc imbinat cu cel cantoral sunt: 1. Salar fundamental 1000 cor. 2. Cvinvenalele prescise de legea școlară în vigoare. 3. Pentru scripturistică 10 cor. iar pentru conferință 20 cor. 4. 2 metri lemne pentru încălzitul salei de învățământ. 6. Locuință cu 2 chilii, culină, cămară și supraedificatele recerute și o grădină corespunzătoare bună. 7. Dela înmormântări mari 2 coroane dela mici 1 cor. și pentru hora mortului 1 cor. 8. Dela cununii 1 cor. dela feștanii 1 cor.

Competenții la acest post trebuie se dovedească că știu conduce cor vocal. Pentru instruarea și conducerea corului vocal se asigură alesului remunerația cuvenită.

Recursele ajustate cu documentele prescise și recerute sunt a se trimite Prea Onoratului oficiu protopopesc în **Micherechiu** (Méhkerék) cottul **Bihar** iar reflectanții au să se prezinte în sfta bierică spre a-și dovedi desteritatea în cântare și ti tipic.

Gepiu (Gyapju) la 22 iulie (4 aug.) 1912.

Vasilii Fărcașiu
preș. com. par.

Teodor Popa
not com. par.

În conșelegere cu mine: *N. Rocsin* ppresbiter.

—□—

3—3

Amăsurat ord. Ven. Consistor diecezan de Nr. 4195/912 prin aceste se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți-cantorale dela școala gr. or. rom. elem. din **Oci** (Oics) protopresb. **Halmagiului** cu termen de **30 zile** de recurgere dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Salar fund. în bani gata din cassele culturale din **Oci** și **Ocișor** de tot 600 cor. 2. Lemne focali în natură 14 m.□ prețuite în 64 cor. (jumătate pentru învățător 1/2 pentru încălzitul salei de învățământ). 3. Spese de conferențe inv. 16 cor. 4. Cvartir acomodat cu 2 chilii culină și cămară.

Întregirea salarului și cvinvenalele conf. art. XXVII 1907 din sperativul ajutor de stat ce s'a cerut din nou. De curatorul școalei se îngrijește comuna bis.

Alesul învățător este dator să provadă cantoratul în strana dreaptă și se catehizeze elevii până la alte dispoziții.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți, ca recursele lor ajustate conform Regulam. p. inv. și adresate comitetului parohial din **Oci-Ocișor** să le subștearnă pe calea oficiului protopresb. gr. or. din **Halmagiu** (Nagyhalmagy) având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în biericile din **Oci** și **Ocișor** spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscuți poporului.

Comitetul parohial din Oci-Ocișor.

În conșelegere cu *Cornel Lazar* ppresb. insp. școl.

—□—

3—3

În urma abzicerii inv. **Lazar Oprean** și a concludului Ven. Consistor diecezan din **Arad** Nr. 3198/1912 prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral dela școala gr. or. română elementară din **Checheș** (Lippakékes) cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1000 una mie coroane care se solvește din cassa cultuală în rate lunare anticipative.

2. Cvincvenalele prescrise, s'au cerut ca ajutor dela stat.

3. Venite cantonale: dela mort mic 60 fileri, dela mort mare 1 coroană, dela mort cu liturgie 2 cor.

4. Spese de conferințe învățătoarești 20 coroane.

5. Scripturistica 12 coroane.

6. Locuință în natură cu grădină și apartinătoare.

Învățătorul alegând este îndatorat să provadă strana, — se catehizeze în caz de lipsă, — și să țină școala de repetițiune fără alta remunerațiune deosebită.

Recurenții tineri sunt preferiți și sunt poftiți să-și susțearnă recursele ajustate conform regulamentului, adresate comitetului parohial din Checheș și trimise oficiului protopresb. din Belinț (Belenceze) și să se prezinte în persoană și'n biserică pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parohial din Checheș ținută la 22 iulie (4 august) 1912.

Dimitriu Luțai
paroh, preș. com. par.

Avram Trion
notar ad hoc.

—□—

3—3

Pentru postal de învățător din **Teeș**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata dela comuna bisericească 691 coroane.

2. Intregire de salar dela stat 309 cor.

3. Pentru conferință 12 cor.

4. Pentru scripturistica 8 cor.

5. Dela înmormântări cu liturgie, când este poftit, 1 coroană, fără liturgie 40 fileri.

6. Locuință liberă, cu 2 chilii, bucătărie, cămară, cu supraedificate și grădină lângă școală.

Darea după aceasta grădină cade în sarcina alesului.

De încălzirea și curățirea salei de învățământ se îngrijește comuna bisericească.

Alesul are se prestee servite cantonale în și afară de biserică, apoi să propună religia și cântările bisericești școlarilor și să conducă pe școlari în dumineci și în sărbători la s. biserică fără altă remunerațiune.

Reflecții au să-și trimită petițiile concursuale, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Teeș, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belenceze, Temes-megy), și în termenul concursual, a se prezenta în s. biserică, într'o duminică sau într'o sărbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Conform dispozițiunii Ven. Consistor Aradan Nrul 4539/1912, se publică licitațiune minuendă pentru reedificarea turnului bisericeii din **Laz** pe ziua de **29 august** (11 septembrie) a. c. la 11 ore a. m.

Prețul esclamării 1037 coroane 56 fil. Reflecții vor avea se depună vadiu de 10% din prețul esclamării în bani gata; pentru participare nu poate

nici un reflectant să-și facă pretenziune față de comuna bisericească.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune se pot vedeă la oficiul parohial din Laz.

Comuna bisericească își rezervă dreptul a da întreprinderea lucrurilor, acelu reflectant, în care va avea mai multă încredere, fără privire la rezultatul licitațiunii.

Deznaláz (Laz) la 12/25 august 1912.

Fabrișiu Bodea
prezid. com. par.

—□—

1—2

Pe baza ordinului Ven. Consistor dto 19 iulie (1 aug.) 1912 Nrul 4186 se escrie concurs pentru zidirea din nou a școalei gr. or. rom. din **Checia-română** pe ziua de **19 august** (1 septembrie) a. c. la orele 2 d. a. în localitatea școalei bătrâne.

Prețul de esclamare este 25267 cor. 24 fil. prin urmare reflecții au să depună înainte de începerea licitațiunii un vadiu de 10% în numărări ori hârtii de valoare acceptabile la conducătorul licitațiunii iar pentru participare la licitațiune nimenea nu poate pretinde diurne ori alte spese.

Condițiunile de licitațiune precum și planul și preliminarul de spese se pot vedeă în orele oficioase la oficiul parohial din loc.

Comuna bis. își rezervă dreptul fără privire la rezultatul licitațiunii a da lucrul acelu reflectant în care va avea mai multă garanță.

Nagyköcse (Checia-română) la 7/20 august 1912.

Comitetul parohial.

—□—

1—1

Pentru lucrările de renovare la biserică din **Topolvăț** (Nagytopoly) se escrie concurs. Terminul licitațiunii minuende e fixat pe **8 septembrie** n. a. c.; ear suma preliminară de arhitect și aprobată de V. Consistor s'a statorit la 10.104 cor. 48 fil. 5 respective 10% se recer drept vadiu. Planul și specificațiunea speșelor se pot vedeă la of. par din Topolvăț (Nagytopoly).

Comitetul parohial.

—□—

1—1

Pentru zidirea unei bisericeii nouă în **Ateaș** (Atyás) comitatul Bihar protopresbiteratul Tinca pe baza preliminarului și planului aprobat de Veneratul Consistor din Oradea-mare cu Nr. 822/912 cu termen pe **Mercuri 29 august** (11 sept.) 1912 a. m. la 8 ore în casa parohială de acolo.

Prețul de esclamare face 27.155 cor. 88 fil.

Reflecții vor avea se depună înainte de începerea licitațiunii vadiu de 10% în numărări ori în hârtii de valoare acceptabile, dar nici la un caz nu vor putea pretinde diurne ori spese pentru prezentarea lor la licitațiune.

Condițiunile, planul și preliminarul de spese se pot vedeă la oficiul parohial în loc.

Comuna bisericească își rezervă dreptul fără privire la rezultatul licitațiunii a da lucrarea în întreprindere acelu reflectant în care va avea mai multă garanță.

Ateaș din ședința comitetului parohial ținută la 22 iulie (4 august) 1912.

Mihaiu Hașășiu
președinte.

Teodor Glute
notar.

În conțelegere cu mine *Nicolae Rocsin* protopop.

—□—

3—3

Librăria Diecezană

Arad, strada Deák-Ferencz Nr. 35.

Mare depozit în ornate, recvizite bisericesti și anume:

ORNATE (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ortodoxe române, ♦ dela 50—1000 Coroane. ♦

POTIRE de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela ♦ 36 până la 200 Coroane. ♦

CRUCI pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela 4—100 Cor.

CĂDELNIȚE de bronz și argint dela 20—100 Coroane

CANDELE de argint dela ♦ 6 până la 100 Coroane. ♦

DISC cu stea de bronz și aur, dela 15 până la 50 Cor.

LITIER de tinichea și argint dela 60 până la 100 Cor.

CUTIE pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de 34 Cor.

ICOANE pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela 8 până la 100 Coroane.

PRAZNICARE pe lemn ori tinichea dela 9—50 Cor.

EVANGHELIA cu litere latine și cirile legate mai simplu dela 24—40 Cor., în legătură mai fină 50—150 Cor.

APOSTOL, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Colitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre. La dorință servim la moment cu informațiuni ♦ și deslușiri mai detaliate. ♦

Cu stimă:

Librăria Diecezană.